

آموزش "گام، فاصله و آکورد" در موسیقی

نویسنده: کمال‌الدین صادقی

www.kamalmusic.ir

سرشناسه: صادقی، کمال‌الدین / ۱۳۶۸

عنوان و نام پدیدآور: آموزش گام، فاصله و آکورد در موسیقی / کمال‌الدین صادقی

مشخصات نشر: ساری: آثار گیتی، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۱۳۳ ص.

شابک: ۸-۴۱-۸۵۷۳-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: گام‌های موسیقی

Musical intervals and scales

آکوردها -- آموزش

Chords (Music) -- Instruction and study

رده بندی کنگره: MT۴۵

رده بندی دیویی: ۷۸۱/۲۴۶

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۸۳۸۰۹

نام ناشر: انتشارات آثار گیتی

نام کتاب: آموزش گام، فاصله و آکورد در موسیقی

کمال‌الدین صادقی

نوبت چاپ: نخست - ۱۴۰۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۹۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۸-۴۱-۸۵۷۳-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ و نشر این اثر برای مولف محفوظ می‌باشد.

هرگونه کپی برداری و نشر از محتویات کتاب، بدون اجازه کتبی از ناشر به هر نحو ممنوع بوده و پیگرد قانونی خواهد داشت.

دفتر نشر و پخش

ساری، بلوار آزادی، آزادی ۴، کوچه کریمیان پلاک ۱۶

تلفن تماس: ۰۱۱۳۳۳۷۰۸۴۶

همراه: ۰۹۱۲۰۹۹۵۷۹۵ - ۰۹۱۱۸۵۱۵۷۵۵

فهرست

فصل اول: تئوری موسیقی پایه	۱
۱-۱- تعریف موسیقی	۱
۱-۲- تعریف صوت	۱
لرزش‌های نامنظم	۲
لرزش‌های منظم	۲
۳-۱- خصوصیات صوت	۲
۳-۱-۱- زیر و بمی (فرکانس یا بسامد) صوت	۲
۳-۱-۱-۱- لزوم نگارش موسیقی	۳
۳-۱-۲- نت چیست؟	۴
۳-۱-۳- الفبای موسیقی	۴
۳-۲-۱- دیرند (کشش)	Error! Bookmark not defined.
۳-۳-۱- شدت (دامنه)	Error! Bookmark not defined.
۴-۳-۱- طنین (رنگ یا جنس)	Error! Bookmark not defined.
۴-۱- اکتاو چیست؟	Error! Bookmark not defined.
۵-۱- سکوت در موسیقی	Error! Bookmark not defined.
۶-۱- نت‌های نقطه‌دار	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.	۷-۱- پنج خط حامل
Error! Bookmark not defined.	۷-۱-۱- خطوط اضافه
Error! Bookmark not defined.	۸-۱- کلید در موسیقی
Error! Bookmark not defined.	۹-۱- گستره صداها
Error! Bookmark not defined.	۱۰-۱- میزان در موسیقی
Error! Bookmark not defined.	ظرفیت میزان در موسیقی
Error! Bookmark not defined.	ضرب در موسیقی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۱- انواع میزان در موسیقی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۱-۱- میزان دوزبری
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۱-۲- میزان سه ضربی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۱-۳- میزان چهار ضربی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۲- کسر میزان (میزان نما)
۶	فصل دوم: انواع فاصله در موسیقی
۶	۱-۲- مفهوم پرده و نیم پرده در موسیقی
۸	۲-۲- علامت های تغییر دهنده (عَرَضی) در موسیقی
۸	۱-۲-۲- علامت # (دیز)
۸	۲-۲-۲- علامت b (بمل)
۹	۳-۲-۲- علامت ♮ (بکار)
۹	۳-۲- نحوه ی نام گذاری فواصل موسیقایی
۹	۱-۳-۲- عدد فاصله
Error! Bookmark not defined.	۲-۳-۲- کیفیت فاصله
Error! Bookmark not defined.	۱-۲-۳-۲- فاصله بزرگ
Error! Bookmark not defined.	۲-۲-۳-۲- فاصله کوچک
Error! Bookmark not defined.	۳-۲-۳-۲- فاصله درست
Error! Bookmark not defined.	۴-۲-۳-۲- فاصله افزوده
Error! Bookmark not defined.	۵-۲-۳-۲- فاصله کاسته

۱۱.....	فصل سوم: گام در موسیقی غربی.....
۱۱.....	۱-۳- گام چیست؟.....
۱۲.....	۲-۳- انواع گام در موسیقی غربی.....
۱۳.....	۳-۳- گام ماژور.....
۱۵.....	۱-۳-۳- گام C (دو ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۲-۳-۳- گام G (سل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۳-۳-۳- گام D (رِ ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۴-۳-۳- گام A (لا ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۵-۳-۳- گام E (می ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۶-۳-۳- گام B (سی ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۷-۳-۳- گام F# (فا دیز ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۸-۳-۳- گام C# (دو دیز ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۹-۳-۳- گام F (فا ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۰-۳-۳- گام Bb (سی بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۱-۳-۳- گام Eb (می بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۲-۳-۳- گام Ab (لا بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۳-۳-۳- گام Db (رِ بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۴-۳-۳- گام Gb (سل بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۱۵-۳-۳- گام Cb (دو بمل ماژور).....
Error! Bookmark not defined.	۴-۳- گام مینور.....
Error! Bookmark not defined.	۱-۴-۳- گام Am (لا مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۲-۴-۳- گام Em (می مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۳-۴-۳- گام Bm (سی مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۴-۴-۳- گام F#m (فا دیز مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۵-۴-۳- گام C#m (دو دیز مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۶-۴-۳- گام G#m (سل دیز مینور).....
Error! Bookmark not defined.	۷-۴-۳- گام D#m (رِ دیز مینور).....

Error! Bookmark not defined.		گام A#m (لا دیز مینور).	۳-۴-۸
Error! Bookmark not defined.		گام Dm (ر مینور).	۳-۴-۹
Error! Bookmark not defined.		گام Gm (سل مینور).	۳-۴-۱۰
Error! Bookmark not defined.		گام Cm (دو مینور).	۳-۴-۱۱
Error! Bookmark not defined.		گام Fm (فا مینور).	۳-۴-۱۲
Error! Bookmark not defined.		گام Bbm (سی بمل مینور).	۳-۴-۱۳
Error! Bookmark not defined.		گام Ebm (می بمل مینور).	۳-۴-۱۴
Error! Bookmark not defined.		گام Abm (لا بمل مینور).	۳-۴-۱۵
۲۱		فصل چهارم: آکوردهای پر کاربرد در موسیقی	
۲۱		۱-۴ آکورد چیست؟	
۲۱		۲-۴ انواع آکورد در موسیقی	
۲۲		۱-۲-۴ آکورد ماژور	
۲۴		۲-۲-۴ آکورد مینور	
Error! Bookmark not defined.		۳-۲-۴ آکورد افزوده	
Error! Bookmark not defined.		۴-۲-۴ آکورد کاسته	
Error! Bookmark not defined.		۵-۲-۴ آکورد مینور سون (m7)	
Error! Bookmark not defined.		۶-۲-۴ آکورد ماژور سون (maj7) یا به اختصار، آکورد میج سون	
Error! Bookmark not defined.		۷-۲-۴ آکورد دامننت سون یا به اختصار، آکورد سون (7)	
Error! Bookmark not defined.		۳-۴ آکوردهای مجاز در هر گام	
Error! Bookmark not defined.		۴-۴ ترنسپوز یا تغییر گام در موسیقی	

مقدمه

تاکنون کتاب‌های زیادی در مورد تئوری موسیقی نوشته شده است، اما جای خالی یک کتاب، که بررسی تخصصی مباحث مهمی مانند "فاصله، گام و آکورد" بپردازد، کاملاً احساس می‌شد. از این رو سعی کرده‌ایم با روشی نوین، ساده و متفاوت با سایر منابع آموزشی، این مطالب بسیار مهم را به‌طور کامل برای شما عزیزان توضیح دهیم.

شناخت و تسلط به مباحث فاصله، گام و آکورد، برای تمامی افرادی که در حوزه موسیقی فعالیت دارند (شامل خوانندگان، نوازندگان، تنظیم‌کنندگان و آهنگسازان) لازم و حیاتی است. همچنین، پیشرفت و ادامه فعالیت در حوزه موسیقی، وابستگی بسیار زیادی به تسلط در این مباحث دارد. متأسفانه اکثر منابع (کتاب‌ها، مجلات موسیقی، سایت‌ها و...) مفاهیم فاصله، گام و آکورد را با پیچیدگی بسیار زیادی شرح داده و یادگیری این مباحث را برای هنرآموز، بسیار دشوار کرده‌اند. به جرأت می‌توان گفت، یکی از دلایل اصلی کاهش انگیزه و ادامه ندادن مسیر موسیقی توسط هنرجویان، عدم آشنایی با مباحث مطرح شده در این کتاب است. عملاً بدون تسلط به مفاهیم فاصله، گام و آکورد، پیشرفت در مسیر یادگیری موسیقی، بسیار کند و سطحی شده و هنرآموز قادر نخواهد بود به سطوح بالا و حرفه‌ای در دنیای موسیقی دست پیدا کند.

لازم به ذکر است که محتوای این کتاب، حاصل سال‌ها مطالعه، تحقیق و بررسی نقاط قوت و ضعف کتب آموزشی مختلف بوده است. در حقیقت، با یادگیری مفاهیم کتاب حاضر، دنیایی جدید و بزرگی به روی هنرآموز باز شده به طوری که می‌تواند در زمینه‌های مختلف موسیقی (حتی بدون کمک گرفتن از اساتید) به پیشرفت چشمگیری دست پیدا کند.

نوازندگان، پس از یادگیری و تسلط به مباحث این کتاب می‌توانند:

- ✓ قطعات مختلف موسیقی را درک کرده و به‌درستی آن‌ها را اجرا کنند.
- ✓ تمرینات گام‌نوازی را انجام داده و مسیر حرفه‌ای شدن را به‌سرعت طی کنند.
- ✓ آکوردهای مختلف را فراگرفته و از آن‌ها برای ساخت قطعات موسیقی، استفاده کنند.
- ✓ در تمرینات گروهی موسیقی شرکت کرده و با سایر نوازنده‌ها هماهنگ شوند.
- ✓ به خلق قطعات جدید موسیقی بپردازند.
- ✓ برای خوانندگان (با هر گام صدایی) نوازندگی کنند.
- ✓ با استودیوهای موسیقی، همکاری کرده و به ضبط قطعات مختلف بپردازند.

خوانندگان موسیقی، پس از یادگیری و تسلط به مباحث این کتاب می‌توانند:

- ✓ گام دقیق صدای خود را شناخته و قطعات موسیقی مختلف را متناسب با آن، اجرا کنند (یکی از دلایل اصلی ضعیف بودن بسیاری از آثار موسیقی تولیدشده (مخصوصاً برای افراد مبتدی)، اجرای قطعه موسیقی در گام نامناسب است).
- ✓ با نوازنده، آهنگساز، تنظیم‌کننده و مسئول استودیو، ارتباط برقرار کرده و خواسته‌های خود را با دانش موسیقایی مناسب، به آن‌ها منتقل کنند (یکی از مشکلات اصلی خواننده‌ها، عدم توانایی برقراری ارتباط فنی، با افراد نام‌برده شده است).

آهنگسازان و تنظیم‌کنندگان، پس از یادگیری و تسلط به مباحث این کتاب می‌توانند:

- ✓ گام و آکوردهای مناسب برای قطعات موسیقی را به‌دست آورده و در نرم‌افزارهای مختلف (کیوبیس، اف ال استودیو، سونار و غیره) به تولید قطعات موسیقی بپردازند. عملاً بدون تسلط به این مباحث، ساخت قطعات موسیقی، غیرممکن خواهد بود. بنابراین، آهنگسازان و تنظیم‌کنندگان، می‌بایست تسلط صد درصدی به مطالب این کتاب داشته باشند.

فصل اول

تئوری موسیقی پایه

۱-۱- تعریف موسیقی

- هنر بیان احساسات انسانی به وسیله صداهاست.^۱
- مجموعه‌ای به هم تنیده از صداهای خوشایند و ناخوشایند که بانظمی خاص شنیده شوند.
تولید صداهای موسیقایی و غیر موسیقایی، بدون رابطه‌ی زمانی و معیاری مشخص، موسیقی به حساب نمی‌آید. برای مثال، یک صدای پیوسته و بدون زمان معین، موسیقی نیست یا صدای تک بوق خودروها، آژیر آمبولانس و همین‌طور صدای برخورد اجسام سخت یا حتی صدای انفجار؛ اما اگر یک معیار زمانی در تولید صداها لحاظ بشود، آنگاه می‌توان اصوات حاصله را نوعی موسیقی نامید. مثل کسی که با مضراب‌های سنتور صداهایی را در فاصله زمانی مشخصی تولید می‌کند؛ یعنی باید آن صداها از نظر اندازه‌ی زمانی کوتاه و بلند باشند. همین‌طور با بوق زدن منظم و باقاعده، می‌توان نوعی موسیقی ایجاد کرد.

۱-۲- تعریف صوت

صوت، نتیجه‌ی ارتعاش مولکول‌های هوا است (شکل ۱-۱). یعنی هرگاه مولکول‌های هوا با سرعتی کم یا زیاد به ارتعاش درآیند، صوت ایجاد می‌شود؛ بنابراین، هر وسیله یا عاملی که بتواند با معیاری خاص، هوا را مرتعش کند، یک تولیدکننده‌ی صوت (صدا) به حساب می‌آید.

۱. تئوری موسیقی مصطفی کمال پورتراب

شکل ۱-۱: ایجاد صوت توسط انسان.

لرزش‌های نامنظم

چنانچه لرزش‌ها و ارتعاشات یک‌صدا، بی‌نظم و بی‌قاعده باشند، اثر آن بر گوش انسان ناخوشایند خواهد بود. نمونه چنین صداهایی، پیرامون زندگی امروزی بسیار است. نظیر صدای برهم خوردن فلزات، شکستن شیشه، صدای اره، چکش و غیره.

لرزش‌های منظم

اگر صدایی دارای ارتعاش منظم و قانونمند باشد، آن صدا جزو اصوات خوشایند به حساب می‌آید و به همین دلیل، برای گوش انسان جذاب و خوشایند است. نظیر این صداها را در طبیعت و همچنین زندگی روزمره فراوان داریم. صدای پرندگان خوش‌آواز، سازهای موسیقی و از همه مهم‌تر، صدای آواز انسان، نمونه‌های عالی از اصوات خوشایند هستند.

۳-۱- خصوصیات صوت

هر صدایی که توسط یک منبع صوت ایجاد می‌شود، چهار ویژگی داشته که آن صدا را از سایر صداها متمایز می‌کند که عبارت‌اند از:

۱- زیر و بمی (فرکانس یا بسامد)

۲- دیرند (کشش)

۳- شدت (دامنه)

۴- طنین (رنگ یا جنس)

۱-۳-۱- زیر و بمی (فرکانس یا بسامد) صوت

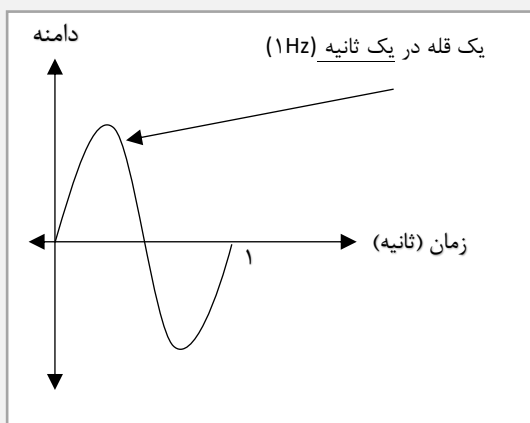
تعداد لرزش‌های (قله یا دره) هر صدایی در یک ثانیه را زیروبمی (فرکانس یا بسامد) آن صدا می‌گویند. اگر به شکل یک صوت نگاه کنیم، می‌توان گفت به تعداد قله‌ها یا دره‌های آن صوت در یک ثانیه، فرکانس آن صوت گفته می‌شود. در شکل ۱-۲، فرکانس یک صوت را در مدت یک ثانیه مشاهده می‌کنید که برابر 1 Hz (واحد شمارش فرکانس، به احترام آقای هرتز، دانشمند آلمانی، با نام وی بیان شده و با حروف اختصاری Hz نشان داده می‌شود) می‌باشد، در شکل ۱-۳، فرکانس صوت، دو برابر شده است. حال اگر بسامد یک‌صدا، مقدار 440 Hz باشد، یعنی لرزش‌های ایجادشده به‌وسیله‌ی آن صدا، 440 بار در هر ثانیه است، یعنی در حقیقت 440 قله و یا دره در هر ثانیه! اگر بسامد صدایی پایین باشد، می‌گوییم آن صدا بم و اگر بسامدش بالا برود، آنگاه می‌گوییم صدا زیر شده است. صداهای موسیقایی می‌توانند در سطوح مختلف زیر و بمی حاصل شوند چنانکه صدای آقایان از صدای خانم‌ها کلفت‌تر است (یعنی فرکانس صدای

آقایان از فرکانس صدای خانم‌ها کمتر است). همچنین، هرچه طول سیم‌های یک ساز موسیقی، کوتاه‌تر باشد، صدای آن زیرتر و هر چه بلندتر باشد، صدای آن بم‌تر خواهد بود (همچنین هر چه سیم‌ها نازک‌تر باشند صوت زیرتر و هر چه ضخیم‌تر باشند صوت بم‌تر خواهد بود).

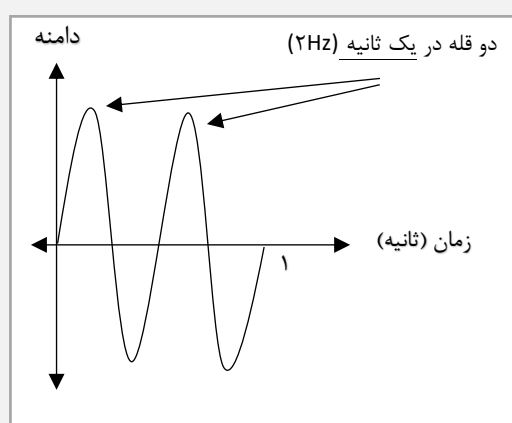
فرکانس بالا = صدای زیر

فرکانس پایین = صدای بم

نکته: بسامدهای قابل دریافت با گوش انسان از ۲۰ هرتز در ثانیه آغاز شده و تا ۲۰۰۰۰ هرتز در ثانیه هم می‌رسد. پرسش: چرا حیوانات برخلاف انسان‌ها چند ثانیه قبل از وقوع زلزله از آن مطلع می‌شوند؟

شکل ۱-۲: فرکانس اصوات.

شکل ۱-۳: فرکانس اصوات.

همان‌طور که در تعریف موسیقی بیان شد، موسیقی هم مجموعه‌ای از اصوات با فرکانس‌های مختلف است، بنابراین در موسیقی هم با مفهوم فرکانس سروکار خواهیم داشت.

۱-۳-۱- لزوم نگارش موسیقی

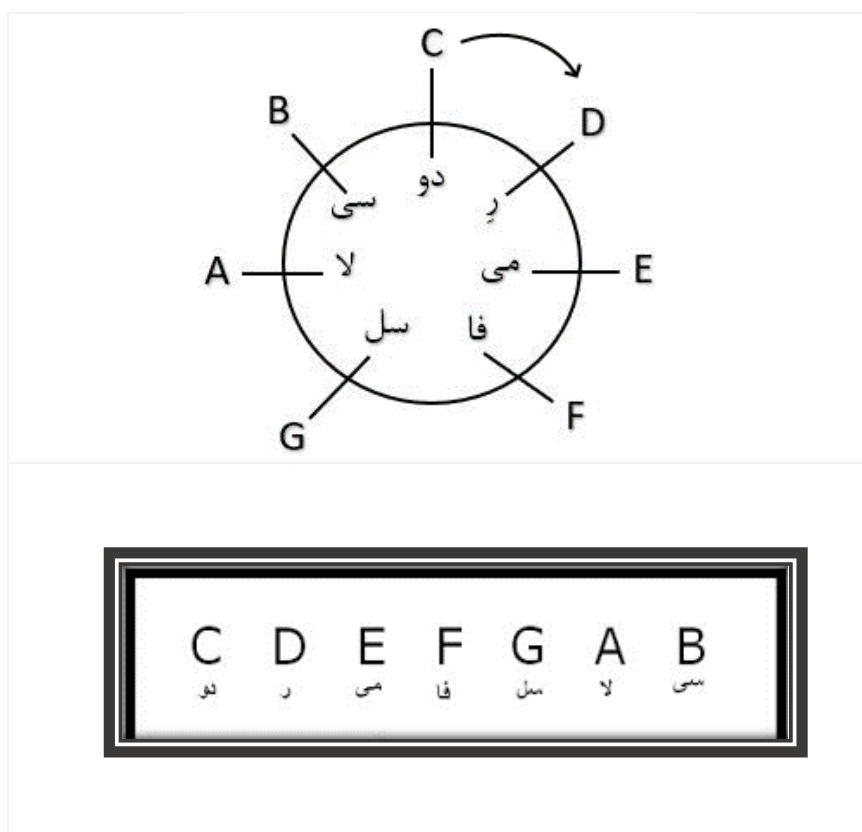
انسان به کمک حافظه، تا حدی می‌تواند موسیقی را به خاطر بسپارد؛ اما برای تجزیه و تحلیل و انتقال مفاهیم فنی نمی‌تواند به حافظه‌ی خویش اتکا کند. بدین منظور بحث نوشتن موسیقی پیش می‌آید؛ یعنی علاوه بر شنیدن آهنگ، باید بتوان آن را بر روی کاغذ نوشت تا افراد دیگر قادر باشند از آن استفاده کنند. اهمیت نوشتن موسیقی به‌ویژه در امر آموزش، اجرای گروهی، آهنگسازی و تجزیه و تحلیل آهنگ کاربرد دارد. پس عامه‌ی مردم که فقط شنونده‌ی صرف موسیقی هستند نیازی به خواندن و نوشتن موسیقی ندارند.

۱-۳-۱-۲- نت^۱ چیست؟

تجربه نشان داده است که بیشتر موسیقی‌های رایج، فقط از هفت صدای مختلف تشکیل شده و با تکرارهای گوناگون همین هفت صدا، انواع موسیقی به وجود آمده است. به هر یک از این صداها هفتگانه، نت می‌گویند. با این نگاه، هیچ موسیقی‌ای نمی‌تواند بیش از هفت نت را در برگیرد، اما موسیقی‌هایی داریم که از شش یا پنج نت تشکیل شده‌اند.

۱-۳-۱-۳- الفبای موسیقی

نوشتن موسیقی، همانند زبان‌های رایج بشری، به الفبای مخصوصی نیاز دارد. به‌عنوان مثال، در نگارش زبان فارسی، از ۳۲ حرف و در زبان انگلیسی از ۲۶ حرف لاتین استفاده می‌شود. به همین ترتیب می‌توان در نوشتن موسیقی از حروف و نمادهای مخصوصی کمک گرفت. البته تعداد حروف مورد استفاده در زبان موسیقایی فقط هفت مورد است که به شکل‌های متفاوتی مورد استفاده قرار می‌گیرند. همانند حروف زبان فارسی که هر یک اسمی خاص دارند، الفبای موسیقی نیز هر یک اسم جداگانه‌ای دارند و به همین عنوان شناخته می‌شوند. اسامی نت‌های هفتگانه در شکل ۱-۴، مشخص شده است که هر کدام از این نت‌ها معرف فرکانسی معین می‌باشد. در حقیقت برای جلوگیری از به کار بردن و نوشتن فرکانس و کار با آن‌ها، به هر فرکانس اسمی تعلق می‌گیرد که معرف آن فرکانس می‌باشد.

شکل ۱-۴: نام نت‌های موسیقایی.

1. note

فصل دوم

انواع فاصله در موسیقی

در تئوری موسیقی، یادگیری مفهوم فواصل^۱ اهمیت زیادی داشته و پیش‌نیاز درک مفاهیم فصل‌های بعدی است. از این‌رو سعی کرده‌ایم این مبحث مهم را با زبان ساده و قابل فهم، به طور کامل توضیح دهیم. بنابراین، هنرجویان عزیز با یادگیری کامل مباحث این فصل، آماده درک مفاهیم گام و آکورد، خواهند شد.

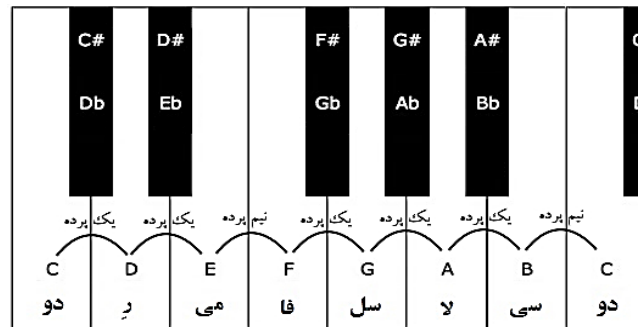
۲-۱- مفهوم پرده و نیم‌پرده در موسیقی

همان‌طور که برای به دست آوردن فاصله‌ی دو شیء نسبت به هم، از واحد متر و برای فاصله‌ی دو شهر، از واحد کیلومتر استفاده می‌کنیم، در موسیقی نیز برای به دست آوردن فاصله بین دو نت، از متری به نام "پرده" و یا "نیم‌پرده" استفاده می‌شود. در شکل ۱-۲ صفحه بعد، نام نت‌های موسیقی بر روی کلیدهای پیانو، مشخص شده است. اگر دقت کنید، بین نت C (دو) و نت D (ر) یک کلید سیاه قرار دارد ولی بین نت E (می) و نت F (فا) کلید سیاهی نیست. در تئوری موسیقی، فاصله بین نت‌های "می - فا"^۲ را نیم‌پرده و فاصله بین نت‌های "دو - ر" را یک پرده در نظر گرفته‌اند.

1. intervals

۲. نت می تا نت فا

به طور خلاصه: اگر بین دو نت پشت سر هم، کلید سیاه قرار داشت، فاصله بین آن دو، یک پرده و اگر کلید سیاهی قرار نداشت، فاصله بین آن دو نت را نیم پرده در نظر می گیریم (در حقیقت، فاصله بین آن نت تا کلید سیاه، نیم پرده و فاصله بین کلید سیاه تا نت بعدی هم، نیم پرده می باشد که مجموعاً برابر با ۱ پرده شده است).

شکل ۱-۲: نت ها و فواصل بین آن ها.

با توجه به شکل ۱-۲، به سؤالات زیر پاسخ دهید:

سؤال: فاصله بین دو نت F (فا) تا G (سل) چقدر است؟

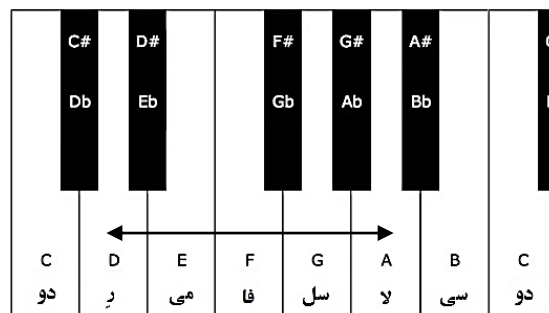
پاسخ: یک پرده

سؤال: فاصله بین دو نت B (سی) تا C (دو) چقدر است؟

پاسخ: نیم پرده

سؤال: فاصله بین دو نت D (ر) تا A (لا) چقدر است؟

پاسخ: با توجه به شکل ۲-۲، این دو نت پیوسته نبوده و فاصله بین آن ها منفصل است و می بایست به صورت زیر محاسبه شود:

شکل ۲-۲: فاصله بین نت ر تا نت لا.

فاصله نت "ر - لا":

از ر تا می (۱ پرده) + از می تا فا ($\frac{1}{2}$ پرده) + از فا تا سل (۱ پرده) + از سل تا لا (۱ پرده) = ۳.۵ پرده یا ۷ نیم پرده.

توجه: فاصله بین هر دو نت (مثلاً فاصله نت ر تا نت لا) اسم مخصوص به خود را داشته که در ادامه، نحوه نام گذاری فواصل در موسیقی را توضیح می دهیم.

۲-۲- علامت‌های تغییردهنده (عَرَضی) در موسیقی

علامت‌های تغییردهنده یا عَرَضی، علامت‌هایی هستند که در سمت چپ نت‌ها قرار گرفته و باعث تغییر فرکانس آن‌ها می‌شوند. در موسیقی، علاوه بر هفت نت اصلی، تعدادی نت فرعی وجود دارد که از طریق همین علامت‌های تغییردهنده به دست می‌آیند. اگر به شکل ۲-۲ صفحه قبل نگاه کنید، علاوه بر هفت نت اصلی (کلیدهای سفید) نت‌های دیگری هم وجود دارند (کلیدهای سیاه) که در بین نت‌های اصلی قرار گرفته‌اند. در ادامه با این نت‌ها آشنا می‌شویم.

۲-۲-۱- علامت # (دیز)

هرگاه علامت "#" در کنار نتی قرار گیرد، آن نت را نیم‌پرده زیرتر خواهد کرد (فرکانس نت را مقداری افزایش می‌دهد). برای مثال: اگر این علامت، در کنار نت F (فا) قرار گیرد، آن نت را از F (فا) به F# (فا دیز) تغییر می‌دهد.

سؤال: فاصله بین دو نت C (دو) تا C# (دو دیز) چقدر است؟

پاسخ: نیم‌پرده

۲-۲-۲- علامت b (بمل)

هرگاه علامت "b" در کنار نتی قرار گیرد، آن نت را نیم‌پرده بم‌تر خواهد کرد (فرکانس نت را مقداری کاهش می‌دهد). برای مثال: اگر این علامت، در کنار نت G (سل) قرار گیرد، آن نت را از G (سل) به Gb (سل بمل) تغییر می‌دهد.

بنابراین، هفت نت اصلی می‌توانند دیز یا بمل بگیرند.

نکته: نت E# (می دیز) برابر با نت F (فا) و نت B# (سی دیز) برابر با نت C (دو) خواهد بود.

توجه: نت‌های هم‌صدا در موسیقی که مکان مشابهی برای اجرا دارند عبارت‌اند از:

نت C# (دو دیز) / نت Db (ر بمل)

نت D# (ر دیز) / نت Eb (می بمل)

نت F# (فادیز) / نت Gb (سل بمل)

نت G# (سل دیز) / نت Ab (لا بمل)

نت A# (لا دیز) / نت Bb (سی بمل)

سؤال: فاصله بین دو نت Db (ر بمل) تا D (ر) چقدر است؟

پاسخ: نیم‌پرده

سؤال: فاصله بین دو نت C# (دو دیز) تا Eb (می بمل) چقدر است؟

پاسخ: دو دیز تا ر ($\frac{1}{2}$ پرده) + ر تا می بمل ($\frac{1}{2}$ پرده) = ۱ پرده

۲-۳- علامت ♮ (بکار)

هرگاه علامت "♮" در کنار نتی قرار گیرد، آن نت را به حالت خنثی تبدیل خواهد کرد. برای مثال: اگر نت "فا" با علامت "دیز" تبدیل به نت "فادیز" شود (شکل ۲-۳) تا پایان همان میزان، اگر نت فا دیگری بیاید (حتی اگر علامت دیز نداشته باشد) باید به صورت "فادیز" نواخته شود. حال اگر در آن میزان، چند نت فا قرار داشته باشد و بخواهیم یکی از آن‌ها دیز نشود، یک علامت بکار قبل از نت مورد نظر می‌گذاریم.

شکل ۲-۳: بکار شدن نت فا در میزان دوم.

۲-۳- نحوه نام‌گذاری فواصل موسیقایی

اسم فاصله بین دو نت از دو بخش تشکیل می‌شود:

بخش اول: عدد فاصله

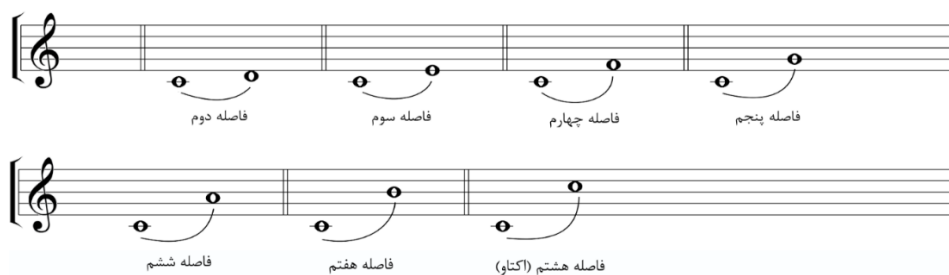
بخش دوم: کیفیت فاصله

عدد فاصله + کیفیت فاصله = اسم فاصله	
بخش اول	بخش دوم

۲-۳-۱- عدد فاصله

عبارت است از تعداد نت‌های اصلی بین دو نت، با احتساب نت‌های مبدأ و مقصد. به عنوان مثال: برای به دست آوردن فاصله نت C (دو) تا نت A (لا)، از نت دو شروع به شمردن کرده تا به نت لا برسیم. بدین صورت: نت دو (۱)، نت ر (۲)، نت می (۳)، نت فا (۴)، نت سل (۵)، نت لا (۶). همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، به عدد ۶ رسیدیم. پس عدد فاصله‌ی نت دو تا نت لا، شش می‌باشد.

نکته: در نوشتن عدد فاصله، از اعداد ترتیبی استفاده می‌شود (عدد ترتیبی: یکم، دوم، سوم و ...). که در مثال بالا عدد ۶ به صورت "ششم" نوشته می‌شود. در شکل ۲-۴ صفحه بعد، انواع مختلف فاصله از نت دو را ملاحظه می‌کنید.

شکل ۲-۴: انواع فاصله از نت دو.

فاصله نتهای: دو تا ر = دوم
 فاصله نتهای: دو تا می = سوم
 فاصله نتهای: دو تا فا = چهارم
 فاصله نتهای: دو تا سل = پنجم
 فاصله نتهای: دو تا لا = ششم
 فاصله نتهای: دو تا سی = هفتم
 فاصله نتهای: دو تا دو = هشتم (اکتاو)

نکته: عدد فاصله، هیچ ارتباطی با علامت‌های تغییردهنده (دیز، بمل) ندارد. مثلاً عدد فاصله بین دو نت "فا - دو" برابر با ۵ است (فا (۱)، سل (۲)، لا (۳)، سی (۴)، دو (۵)). این فاصله را "فاصله پنجم" می‌نامیم. همچنین فاصله دو نت "فا دیز - دو" و همچنین دو نت "فا - دو دیز" و هر شکل دیگری که "فا" در مبدأ و "دو" در مقصد باشد، فاصله پنجم خواهد بود.

شکل ۲-۵: بی‌تأثیر بودن علامت‌های تغییردهنده بر روی عدد فاصله.

نکته: شمردن عدد فاصله در موسیقی به صورت بالارونده است؛ یعنی از نت پایین یا نت بم‌تر می‌بایست شمردن را آغاز و به سمت نت بالاتر حرکت کرد. در شکل ۲-۵، برای اینکه فاصله دو نت "فا - دو" را به دست بیاوریم، بایستی از نت فا به سمت نت دو حرکت کنیم و بشماریم: فا (۱)، سل (۲)، لا (۳)، سی (۴)، دو (۵) که برابر است با فاصله پنجم (نباید از نت دو به سمت نت فا، شمارش را انجام داد).

فصل سوم

گام در موسیقی غربی

۳-۱- گام چیست؟

در موسیقی غربی در مجموع ۱۲ نت وجود دارد که برای ساخت یک قطعه موسیقی می‌توان از آن‌ها استفاده کرد. این نت‌ها عبارت‌اند از: دو (۱) | دو دیز (۲) | ر (۳) | ر دیز (۴) | می (۵) | فا (۶) | فا دیز (۷) | سل (۸) | سل دیز (۹) | لا (۱۰) | لا دیز (۱۱) | سی (۱۲). توجه به این نکته ضروری است که در هنگام ساخت یک قطعه موسیقی، مجاز نیستیم که از تمامی این نت‌ها استفاده کنیم! درواقع، تنها می‌توانیم از تعدادی (۷ تا) از این نت‌ها، آن‌هم در قالب یک الگوی استاندارد مشخص، استفاده کنیم؛ که این الگوها در موسیقی غربی، توسط گام‌ها تعیین می‌شوند (مثل گام‌های ماژور و مینور). همچنین در موسیقی ملی خودمان نیز هفت دستگاه موسیقی (شور، ماهور، سه‌گاه، چهارگاه، راست پنجگاه، نوا و همایون) این الگوها را مشخص می‌کنند.

تا اینجا متوجه شدیم که در موسیقی غربی، این گام است که نت‌های مجاز برای ساخت یک قطعه موسیقی را مشخص می‌کند. استفاده غیرمجاز از نت‌ها باعث به وجود آمدن حس فالش^۱ در موسیقی می‌شود. در حقیقت هر شنونده‌ای که هیچ اطلاعاتی از موسیقی ندارد هم می‌تواند فالش بودن یک قطعه را با گوش خود تشخیص دهد؛ یعنی می‌تواند بفهمد که این نت در این قسمت از قطعه موسیقی، به اشتباه خوانده یا نواخته شده است. یا به تعبیری دیگر، استفاده از این نت در این گام، غیرمجاز بوده (شامل هفت نت تعیین شده نبوده) و حس ناخوشایندی ایجاد کرده است. الگوهای گام‌ها، بر پایه حس شنوایی انسان به وجود آمده‌اند و بهره‌گیری از آن‌ها در یک قطعه موسیقایی باعث می‌شود که احساس

1. false

ناخوشایند در شنونده به وجود نیاید. لازم به ذکر است، تعریفی که از گام در کتب مختلف ارائه شده، عبارت است از مجموعه نت‌های یک اکتاو که به صورت پی‌درپی و با فاصله‌های معین به دنبال هم قرار می‌گیرند.

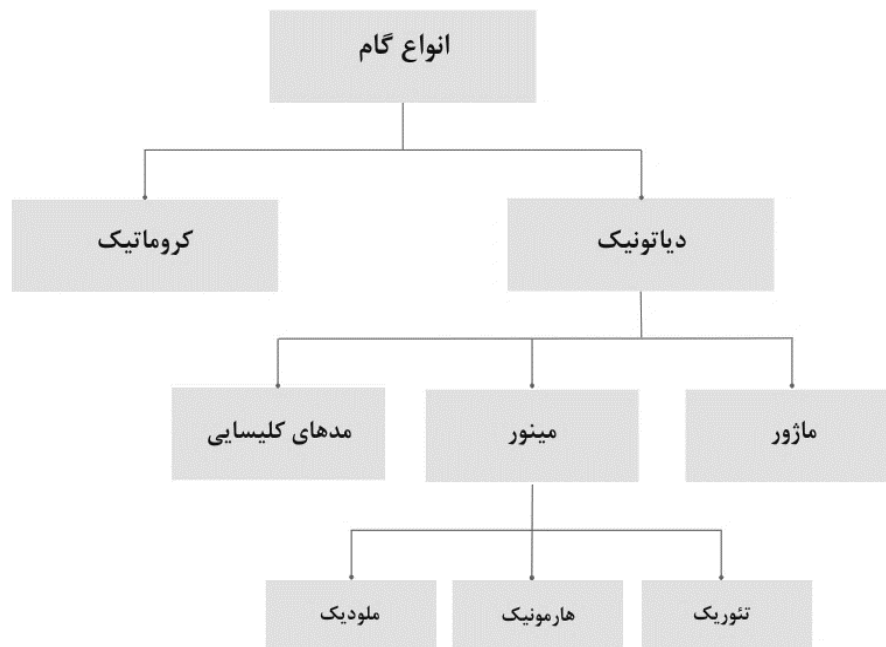
۳-۲- انواع گام در موسیقی غربی

به طور کلی، در موسیقی غربی دو نوع گام وجود دارد (شکل ۳-۱):

گام کروماتیک

گام دیاتونیک

که زیرمجموعه‌های گام دیاتونیک شامل گام‌های: ماژور، مینور و مدهای کلیسایی می‌شوند. همچنین، گام مینور نیز به "مینور تئوریک، مینور هارمونیک و مینور ملودیک" تقسیم می‌شود.

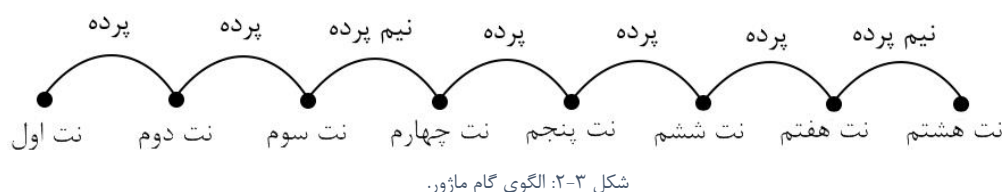

شکل ۳-۱: انواع گام در موسیقی غربی.

نکته: در این کتاب، به دلیل اهمیت زیاد گام‌های "ماژور" و "مینور تئوریک" به شرح کامل آن‌ها خواهیم پرداخت و از توضیح سایر گام‌ها (برای اجتناب از پیچیدگی ذهن هنرآموز و همچنین کاربرد بسیار کم آن‌ها) خودداری کرده‌ایم.

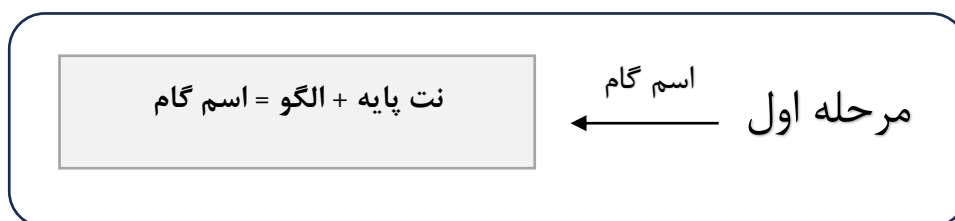
۳-۳- گام ماژور

در قسمت قبل گفتیم که هر گام، الگویی داشته که به وسیله‌ی آن، نت‌های ۱۲ گانه را محدود به هفت نت می‌کند، یا به تعبیری دیگر، نت‌های مجاز و غیرمجاز در آن گام را مشخص کند. در شکل ۳-۲، الگوی گام ماژور را مشاهده می‌کنید.

تفسیر الگو:

اگر از هر نت دلخواهی (یکی از ۱۲ نت) شروع کرده و این الگو را بر روی آن پیاده‌سازی کنیم:
مرحله اول: اسم گام مطابق شکل ۳-۳، مشخص می‌شود.

شکل ۳-۳: فرمول تعیین اسم گام (مرحله اول).

مرحله دوم: هفت نت مجاز در آن گام، به ترتیب زیر مشخص می‌شوند.

نت اول گام: نت پایه‌ای که گام را از آن نت شروع کردیم.

نت دوم گام: به فاصله یک پرده از نت اول.

نت سوم گام: به فاصله یک پرده از نت دوم.

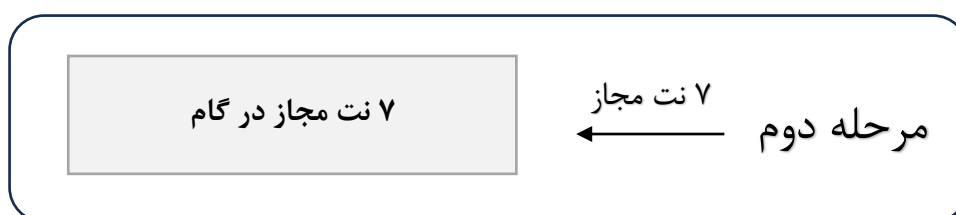
نت چهارم گام: به فاصله نیم پرده از نت سوم.

نت پنجم گام: به فاصله یک پرده از نت چهارم.

نت ششم گام: به فاصله یک پرده از نت پنجم.

نت هفتم گام: به فاصله یک پرده از نت ششم.

* نت اکتاو: به فاصله نیم پرده از نت هفتم (که همان نت اول گام شده و تکراری است).

شکل ۳-۴: مشخص شدن ۷ نت مجاز (مرحله دوم).

نکته: این الگو را از هر ۱۲ نت موجود بر روی کلایه‌های پیانو می‌توان شروع کرد، پس در مجموع ۱۲ گام ماژور وجود دارد که عبارت‌اند از:

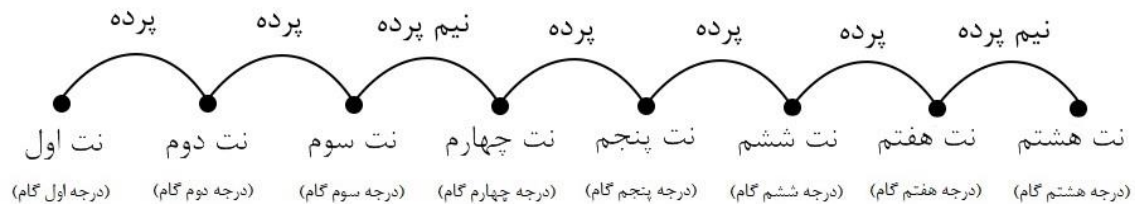
۱- گام دو ماژور (C) ۲- گام دو دیز (رِ بمل) ماژور (C#/Db) ۳- گام رِ ماژور (D) ۴- گام می بمل ماژور (Eb) ۵- گام می ماژور (E) ۶- گام فا ماژور (F) ۷- گام فا دیز (سل بمل) ماژور (F#/Gb) ۸- گام سل ماژور (G) ۹- گام لا بمل ماژور (Ab) ۱۰- گام لا ماژور (A) ۱۱- گام سی بمل ماژور (Bb) ۱۲- گام دو بمل (سی) ماژور (Cb/B)

نکته: همان‌طور که ملاحظه کردید، برای نشان دادن گام ماژور، نیازی به قرار دادن علامت خاصی در کنار نت پایه وجود ندارد.

نکته: اگر به نام گام‌ها دقت کنید، بعضی از گام‌ها دارای دو اسم هستند مانند گام‌های "دو دیز (رِ بمل) ماژور، گام فا دیز (سل بمل) ماژور، گام دو بمل (سی) ماژور". در موسیقی به این‌گونه گام‌ها که دارای صدای یکسان با اسم‌های متفاوت هستند، گام‌های "هم‌صدا یا آنارمونیک" می‌گویند.

درجات گام ماژور

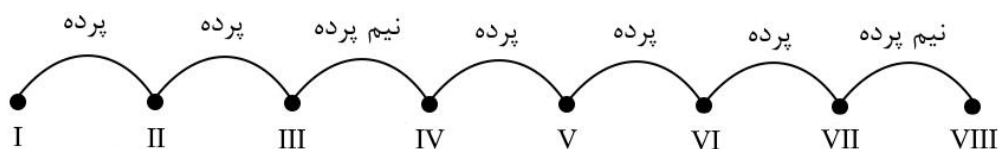
به شکل ۳-۵، نگاه کنید. به هر یک از نت‌های پیاپی که مجموعاً یک گام را تشکیل داده‌اند، "درجه" گفته می‌شود.

شکل ۳-۵: درجات گام ماژور.

بنابراین، هر گام ماژور، دارای هشت درجه است که به سه صورت زیر می‌توان آن‌ها را نمایش داد:

- ۱- با استفاده از اعداد رومی: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII (به شکل ۳-۶ توجه کنید).
- ۲- با استفاده از اعداد (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸) یا نام اعداد (یکم، دوم، سوم، چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم).
- ۳- با استفاده از نامشان: پایه، روپایه، میانی، زیرنمایان، نمایان، رونمایان، محسوس، هنگام.

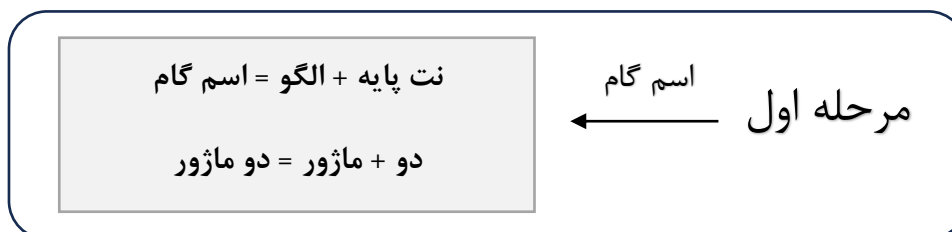

شکل ۳-۶: درجات گام ماژور (اعداد رومی).

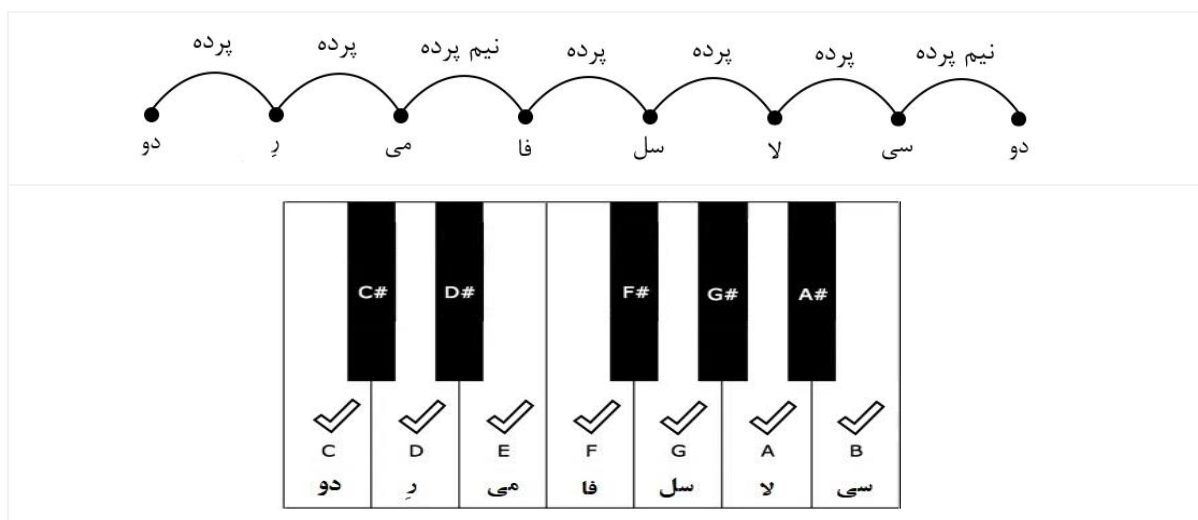
در ادامه مطلب، با تمامی گام‌های ماژور و خصوصیات آن‌ها، به‌طور کامل آشنا می‌شویم (برای درک بهتر گام ماژور، دقت به مطالبی که در ادامه آمده، بسیار ضروری است).

۳-۱-۳ گام C (دو ماژور)

مرحله اول: با توجه به توضیحاتی که در قسمت قبل داده شد، اگر نت C (دو) را انتخاب کرده و الگوی گام ماژور را بر روی آن پیاده کنیم، اسم گام با توجه به فرمول زیر به دست می‌آید:

مرحله دوم: تا اینجا کار، اسم گام مشخص شد (گام دو ماژور). اکنون برای به دست آوردن هفت نت مجاز در این گام، الگوی گام ماژور را مطابق شکل ۳-۷، از نت "دو" پیاده‌سازی می‌کنیم.

شکل ۳-۷: اجرای الگوی ماژور از نت C (دو).

توضیح شکل ۳-۷: با اجرای الگوی گام ماژور از نت دو، هفت نت مجاز در گام دو ماژور، به ترتیب زیر به دست می‌آید:

- نت اول گام (I): نت دو (نت پایه‌ای که گام را از آن نت شروع کردیم).
- نت دوم گام (II): نت ر (به فاصله یک پرده از نت اول).
- نت سوم گام (III): نت می (به فاصله یک پرده از نت دوم).
- نت چهارم گام (IV): نت فا (به فاصله نیم پرده از نت سوم).
- نت پنجم گام (V): نت سل (به فاصله یک پرده از نت چهارم).
- نت ششم گام (VI): نت لا (به فاصله یک پرده از نت پنجم).

نت هفتم گام (VII): نت سی (به فاصله یک پرده از نت ششم).
* نت اکتاو^۱ (VIII): نت دو (به فاصله نیم پرده از نت هفتم).

نکته: در گام دو ماژور، تمامی نت‌ها در حالت طبیعی (بکار) قرار داشته و هیچ دیز و بملی در این گام وجود ندارد.

۷ نت مجاز گام دو ماژور:

B | A | G | F | E | D | C

دو | ر | می | فا | سل | لا | سی

مرحله دوم ← ۷ نت مجاز

سرکلید چیست؟

برای نشان دادن گام یک قطعه، هر نتی که در آن گام، از حالت طبیعی (بکار) خارج شده باشد را در ابتدای آن قطعه موسیقی و قبل از کسر میزان نشان می‌دهیم. دلایل استفاده از سرکلید عبارت‌اند از:
✓ نوازنده در همان ابتدای قطعه، گام آهنگ را متوجه شود و با توجه به آن، به اجرای نت‌ها بپردازد.
✓ سهولت در نت خوانی و عدم استفاده از علامت‌های عَرَضی در طول قطعه.

نکته: به دلیل اینکه در گام دو ماژور، تمامی نت‌ها در حالت طبیعی قرار دارند (هیچ دیز و بملی در این گام وجود ندارد)، طبیعتاً، سرکلیدی هم در این گام نوشته نمی‌شود؛ بنابراین، نوازنده وقتی سرکلیدی در ابتدای قطعه نمی‌بیند، متوجه می‌شود که در گام "دو ماژور" می‌بایست به اجرای قطعه بپردازد. شکل ۳-۸، سرکلید گام دو ماژور را نشان می‌دهد.

شکل ۳-۸: سرکلید گام دو ماژور.

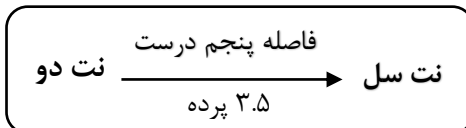
۱. این نت، در نت پایه گام وجود داشته و تکراری است

جمع‌بندی: در جدول ۱-۳، خلاصه مفاهیم گام دو ماژور، نوشته شده است (حفظ کردن جدول زیر الزامی است).

جدول ۱-۳: خلاصه مفاهیم گام دو ماژور.

اسم گام	شکل سرکلید	علائم سرکلید
C (دو ماژور)		-----

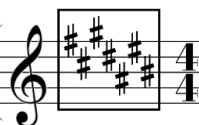
گام بعدی: برای به دست آوردن گام بعدی (گامی که از نظر سرکلید، نزدیک‌ترین گام به گام دو ماژور باشد) باید یک فاصله‌ی پنجم درست (۳.۵ پرده) از نت پایه (در اینجا نت دو) به سمت جلو حرکت کنیم؛ بنابراین، گام بعدی را باید از نت سل آغاز کنیم.

مبحث گام‌های مینور هم در این جا به پایان رسید. در جدول ۳-۳۲، خلاصه‌ای از گام‌های مینور و ماژور نسبی آن‌ها نوشته شده است (حفظ کردن جدول ۳-۳۲، الزامی است).

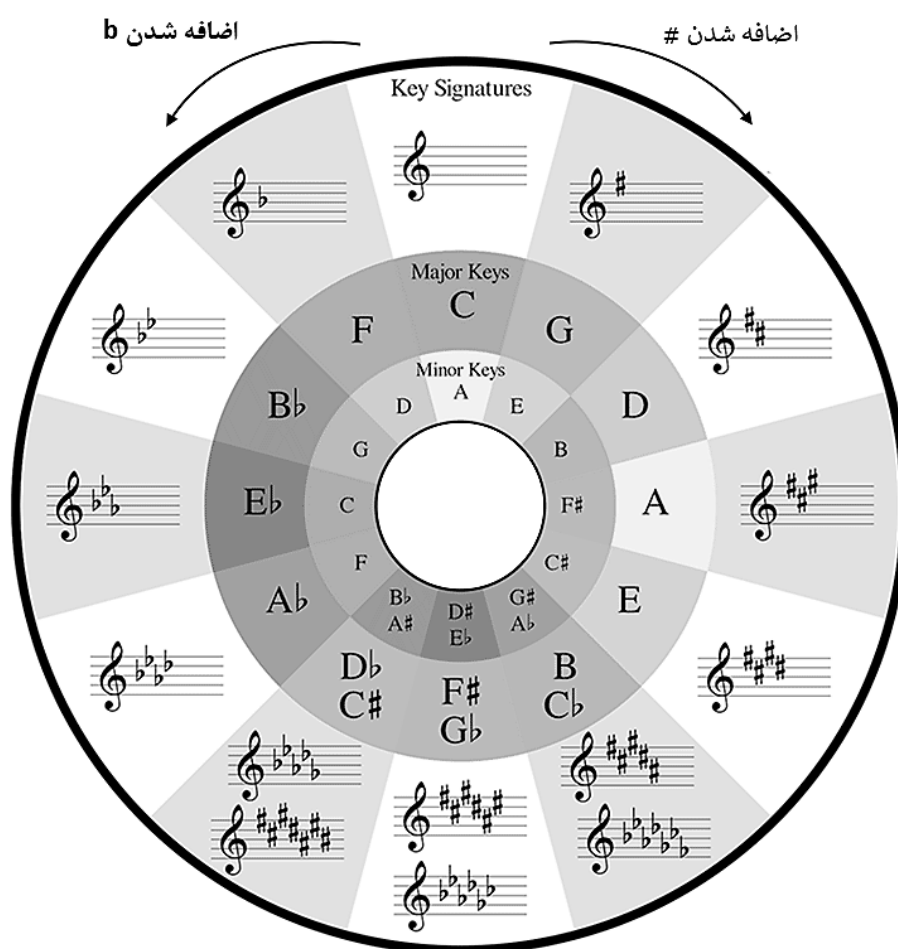
جدول ۳-۳۲: خلاصه گام‌های مینور و ماژور.

گام مینور	گام ماژور	شکل سرکلید	علائم سرکلید
Am (لا مینور)	C (دو ماژور)		-----
Em (می مینور)	G (سل ماژور)		F#
Bm (سی مینور)	D (رِ ماژور)		F# / C#
F#m (فا دیز مینور)	A (لا ماژور)		F# / C# / G#

گام مینور	گام ماژور	شکل سرکلید	علائم سرکلید
C#m (دو دیز مینور)	E (می ماژور)		F# / C# / G# / D#
G#m (سل دیز مینور)	B (سی ماژور)		F# / C# / G# / D# / A#
D#m (ر دیز مینور)	F# (فا دیز ماژور)		F# / C# / G# / D# / A# / E#
A#m (لا دیز مینور)	C# (دو دیز ماژور)		F# / C# / G# / D# / A# / E# / B#
Dm (ر مینور)	F (فا ماژور)		Bb
Gm (سل مینور)	Bb (سی بمل ماژور)		Bb / Eb
Cm (دو مینور)	Eb (می بمل ماژور)		Bb / Eb / Ab
Fm (فا مینور)	Ab (لا بمل ماژور)		Bb / Eb / Ab / Db
Bbm (سی بمل مینور)	Db (ر بمل ماژور)		Bb / Eb / Ab / Db / Gb
Ebm (می بمل مینور)	Gb (سل بمل ماژور)		Bb / Eb / Ab / Db / Gb / Cb
Abm (لا بمل مینور)	Cb (دو بمل ماژور)		Bb / Eb / Ab / Db / Gb / Cb / Fb

خلاصه مطالبی که در جدول ۳-۳۲، ذکر شده است را در شکل ۳-۶۹، می‌بینید که به آن دایره پنجم‌ها گفته می‌شود. اگر بر روی این دایره به‌طور ساعت‌گرد حرکت کنیم، هر گام جدید، با درجه پنجم گام پیش از خود آغاز شده (نام گذاری "دایره پنجم‌ها" نیز به‌دلیل همین موضوع است) و یک دیز به سرکلید این گام اضافه می‌شود و اگر در دایره به‌طور پادساعت‌گرد حرکت کنیم، گام به‌دست‌آمده با درجه چهارم گام قبلی آغاز شده و یک بمل به آن اضافه خواهد شد (توصیه می‌شود که هنرجو، این شکل بسیار مهم را چاپ کرده و در مکانی مناسب بچسباند).

دایره پنجم‌ها

فصل چهارم

آکوردهای پر کاربرد در موسیقی

۴-۱- آکورد چیست؟

آکورد (Accord) کلمه‌ای است فرانسوی که در انگلیسی به آن کورد (Chord) گفته می‌شود. آکورد عبارت است از چند نت که به‌طور هم‌زمان، اجرا شوند؛ اما اگر نت‌های آکورد، بافاصله و پی‌درپی نواخته شوند، به این تکنیک، آرپژ (Arpège) گفته می‌شود.

تمامی آکوردها مانند گام‌ها، با حروف بزرگ انگلیسی نام‌گذاری می‌شوند. هفت حرف انگلیسی که برای نام‌گذاری آکوردهای استفاده می‌شوند عبارت‌اند از: C (آکورد دو) | D (آکورد ر) | E (آکورد می) | F (آکورد فا) | G (آکورد سل) | A (آکورد لا) | B (آکورد سی).

۴-۲- انواع آکورد در موسیقی

آکوردهایی که در موسیقی غربی مورد استفاده قرار می‌گیرند انواع مختلفی دارند. در این کتاب، هفت نوع از مهم‌ترین و پرکاربردترین آکوردها معرفی می‌شوند که عبارتند از:

۱- آکورد ماژور

۲- آکورد مینور

۳- آکورد افزوده^۱

۴- آکورد کاسته^۱

۵- آکورد مینور سون^۲

۶- آکورد ماژور سون یا میج سون^۳

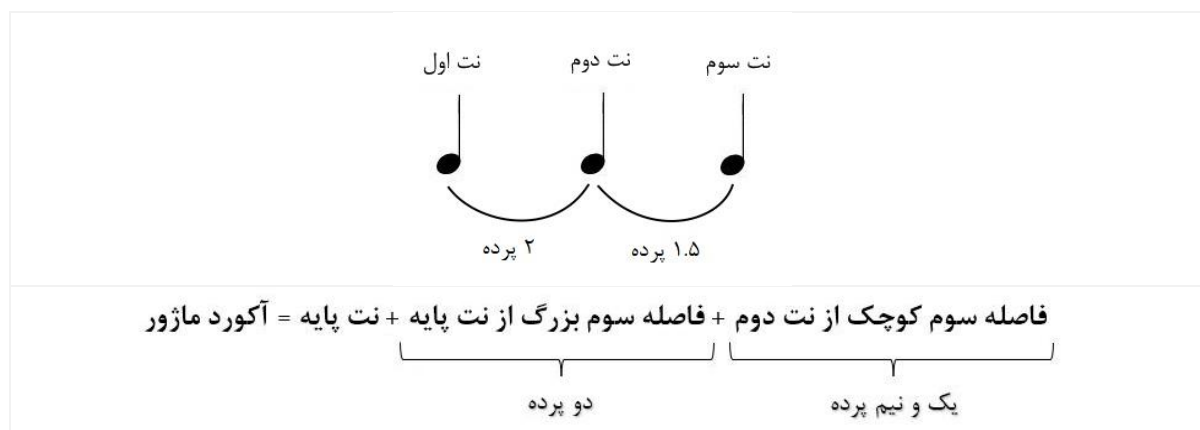
۷- آکورد دامننت سون یا سون^۴

نکته: پرکاربردترین آکوردها، آکوردهای سه صدایی یا به اصطلاح «تریاد» هستند؛ یعنی برای ساخت آن‌ها از سه نت استفاده می‌شود. آکوردهای ماژور، مینور، افزوده و کاسته، سه صدایی و آکوردهای مینور سون، ماژور سون و سون، چهار صدایی هستند. در ادامه، به بررسی آکورد ماژور می‌پردازیم (برای توضیحات تکمیلی می‌توانید به کتاب "آموزش آکورد و ریتم در گیتار پاپ" مراجعه فرمایید).

۴-۲-۱- آکورد ماژور

آکوردهای ماژور، همان‌طور که در قسمت قبل گفته شد، سه صدایی بوده و استفاده از آن‌ها در موسیقی غربی، بسیار متداول است. اگر حروف انگلیسی نت‌ها، به‌تنهایی و بدون عدد یا حرف دیگری به کار روند، نشان‌دهنده‌ی آکوردهای ماژور هستند. به مثال‌های زیر توجه کنید.

آکوردهای: C (دو ماژور)، D (رِ ماژور)، E (می ماژور)، F (فا ماژور)، G (سل ماژور)، A (لا ماژور)، B (سی ماژور). نحوه ساخت آکوردهای ماژور به‌صورت زیر است:

شکل ۴-۱: نحوه ساخت آکوردهای ماژور.

مثال: آکورد A (لا ماژور) بدین‌صورت ساخته می‌شود:

$$A = A + C\# + E$$

$$\text{نت می} + \text{نت دو دیز} + \text{نت لا} = \text{آکورد لا ماژور}$$

1. diminished
2. minor
3. major
4. dominant

نکته: از آنجایی که در موسیقی غربی، ۱۲ نت وجود دارد، پس در مجموع، ۱۲ آکورد "ماژور" نیز می‌بایست وجود داشته باشد که نحوه ساخت آن‌ها در شکل ۴-۱، نشان داده شده است. جدول ۴-۱، این ۱۲ آکورد ماژور و نت‌های تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها را مشخص کرده است.

جدول ۴-۱: آکوردهای ماژور و نت‌های تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها.

شماره	آکوردهای ماژور	نت‌های تشکیل‌دهنده‌ی آکورد
۱	C (دو ماژور)	C E G
۲	C# (دو دیز ماژور) Db (رِ بمل ماژور)	C# E# G# Db F Ab
۳	D (رِ ماژور)	D F# A
۴	Eb (می بمل ماژور)	Eb G Bb
۵	E (می ماژور)	E G# B
۶	F (فا ماژور)	F A C
۷	F# (فا دیز ماژور) Gb (سل بمل ماژور)	F# A# C# Gb Bb Db
۸	G (سل ماژور)	G B D
۹	G# (سل دیز ماژور) Ab (لا بمل ماژور)	G# B# D# Ab C Eb
۱۰	A (لا ماژور)	A C# E
۱۱	Bb (سی بمل ماژور)	Bb D F
۱۲	B (سی ماژور) Cb (دو بمل ماژور)	B D# F# Cb Eb Gb

نکته: آکوردهای (C#/Db) | (F#/Gb) | (B/Cb) هم صدا می‌باشند.

۴-۲-۲- آکورد مینور

آکوردهای مینور نیز همانند آکوردهای ماژور، سه صدایی بوده و بسیار پرکاربرد هستند. اگر در کنار حروف انگلیسی نت‌ها، یک حرف "m" کوچک قرار گیرد، نشان‌دهنده‌ی آکورد مینور است. به مثال‌های زیر توجه کنید:

آکوردهای: Cm (دو مینور)، Dm (ر مینور)، Em (می مینور)، Fm (فا مینور)، Gm (سل مینور)، Am (لا مینور)، Bm (سی مینور).